

Ερωτήσεις

1. Τι περιλαμβάνει η πρωτοβουλία του του CFA για προώθηση του Χρηματοοικονομικού Αλφαριθμητισμού και ποιος είναι ο στόχος της πρωτοβουλίας αυτής; Για πόσα χρόνια ο CFA Κύπρου πραγματοποιεί την εν λόγω πρωτοβουλία; Υπάρχουν καθόλου στοιχεία για τα αποτελέσματα της πρωτοβουλίας;

Η πρωτοβουλία για τον χρηματοοικονομικό αλφαριθμητισμό άρχισε το 2018 με την σύσταση μια επιτροπής, της οποίας στόχος εξακολουθεί να είναι μέχρι σήμερα η ενημέρωση των μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σχετικά με τις βασικές έννοιες του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού. Το 2019 πραγματοποιήθηκε η πρώτη παρουσίαση της επιτροπής σε τρία ιδιωτικά σχολεία της Κύπρου, με τους μαθητές να βρίσκουν την παρουσίαση άκρως ενδιαφέρουσα. Αντίκρισμα της σκληρής και μεθοδικής δουλειάς, των μελών της Επιτροπής, αποτελεί το γεγονός ότι το υπουργείο Παιδείας, αφού αξιολόγησε τα αποτελέσματα των παρουσιάσεων, αποφάσισε όπως εγκρίνει το πρόγραμμα για παρουσίαση και σε μαθητές δημοσίων σχολείων. Μέχρι σήμερα περισσότεροι από 1500 μαθητές έχουν παρακολουθήσει το συγκεκριμένο πρόγραμμα, ενώ τον περασμένο Μάρτιο το Πανεπιστήμιο Κύπρου ζήτησε τη συνδρομή της Επιτροπής στην δημιουργία μιας Εθνικής Στρατηγικής για τον Χρηματοοικονομικό Αλφαριθμητισμό. Ως CFA Cyprus Society, μέλημα μας είναι να προσφέρουμε αυτές τις γνώσεις και πρακτικές στις νέες γενιές πολιτών, με στόχο την καταπολέμηση του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού.

2. Τι είναι το CFA Institute Research Challenge; Ποιοι έχουν δικαίωμα συμμετοχής και ποια η διαδικασία συμμετοχής; Ποιο είναι το έπαθλο για τον νικητή και ποια είναι η συνέχεια;

Το CFA Institute Research Challenge είναι ένας ετήσιος παγκόσμιος διαγωνισμός, που παρέχει σε φοιτητές πανεπιστημίου πρακτική καθοδήγηση και εντατική εκπαίδευση στη χρηματοοικονομική ανάλυση και την επαγγελματική ηθική. Κάθε φοιτητής θα δοκιμαστεί για τις αναλυτικές του ικανότητες, την αξιολόγηση, τη σύνταξη αναφορών και τις δεξιότητες παρουσίασης. Οι συμμετέχοντες στο πλαίσιο του διαγωνισμού κερδίζουν πραγματική εμπειρία καθώς αναλαμβάνουν το ρόλο ενός ερευνητή. Ο διαγωνισμός Research Challenge στην Κύπρο μετρά εφτά χρόνια ζωής. Φέτος ο μεγάλος τελικός θα πραγματοποιηθεί διαδικτυακά, την Παρασκευή, 26 Φεβρουαρίου 2021, και σε αυτόν συμμετέχουν φοιτητές του Πανεπιστημίου Κύπρου, του UCLan Cyprus, του Neapolis University Pafos και του Cyprus International Institute of Management (CIIM). Φέτος οι διαγωνιζόμενοι κλήθηκαν να παρουσιάσουν την επενδυτική τους πρόταση, σχετικά με τη μετοχή της εισηγμένης στο ελληνικό χρηματιστήριο εταιρείας, FOURLIS HOLDINGS S.A. Νικήτρια θα αναδειχθεί η ομάδα που θα συγκεντρώσει την υψηλότερη βαθμολογία, η οποία θα εκπροσωπήσει στη

συνέχεια την Κύπρο στον αντίστοιχο περιφερειακό διαγωνισμό CFA Research Challenge, απ' όπου θα προκύψει η ομάδα που θα συμμετάσχει στον τελικό, διεθνή διαγωνισμό.

3. Ποιες είναι οι προοπτικές της κυπριακής οικονομίας για το 2021 δεδομένων των επιπτώσεων από τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν για αποτροπή εξάπλωσης της πανδημίας και ποιοι τομείς κατά την άποψη σας θα επηρεαστούν περισσότερο; Ορατός ο κίνδυνος για ορισμένες επιχειρήσεις να βάλουν οριστικό λουκέτο;

Αναμένεται ότι σε σύγκριση με την ύφεση που βιώσαμε το 2020, η οποία φαίνεται να κυμαίνεται ανάμεσα στο 5.5-6% του Εθνικού Ακαθάριστου Προϊόντος (ΑΕΠ), το 2021 θα οδηγήσει σε ανάκαμψη της οικονομίας. Ωστόσο, αυτό θα εξαρτηθεί από την αποτελεσματικότητα της στρατηγικής εμβολιασμού του πληθυσμού, τόσο σε τοπικό όσο και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Όπως έχουμε ήδη βιώσει, ο τομέας που επηρεάστηκε περισσότερο είναι αυτός του τουρισμού και της εστίασης. Παρά την προσδοκία αυξημένων τουριστικών αφίξεων κατά την καλοκαιρινή περίοδο του 2021, τα έσοδα από τον τουρισμό αναμένεται να είναι αρκετά χαμηλότερα σε σχέση με την προ κορωνοϊού εποχή. Είναι φυσικό ότι πολλές εταιρίες που αντιμετώπιζαν προβλήματα και πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας και που ήταν αντιμετώπιζες με μη εξυπηρετούμενα δάνεια, θα οδηγηθούν σε κλείσιμο. Από την άλλη, οι εταιρίες που είχαν γερές βάσεις πριν από την κρίση, θα έχουν την ευκαιρία να εδραιώσουν ακόμη περισσότερο τη θέση τους, είτε μέσα από εξαγορά άλλων εταιριών, είτε μέσω οργανικής ανάπτυξης.

4. Πως θα χαρακτηρίζατε την διαχείριση των δημόσιων οικονομικών από το Κράτος εν καιρώ πανδημίας; Ποιες οι δικές σας εισηγήσεις;

Η πολιτική στήριξης της οικονομίας ήταν μονόδρομος για την κυβέρνηση και αυτό δεν θα μπορούσε παρά να δημιουργήσει δημοσιονομικό έλλειμμα, το οποίο αναμένεται να κυμανθεί κοντά στο 3% του ΑΕΠ. Αυτό δεν αποτελεί αποκλειστικό πρόβλημα της Κύπρου, αλλά ένα κοινό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όλες οι ευρωπαϊκές χώρες. Συγκριτικά μάλιστα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα της Κύπρου θα κυμανθεί σε χαμηλότερα επίπεδα, εν συγκρίσει με ευρωπαϊκές χώρες ισοδύναμης πιστοληπτικής βαθμίδας με την Κύπρο. Από την άλλη, αναφορικά με τον χειρισμό του μορατόριουμ στην αποπληρωμή δανείων, η Κύπρος επέτρεψε την ανεξέλεγκτη χρήση αυτού του μέτρου, με αποτέλεσμα η χώρα να καταγράψει το ψηλότερο με διαφορά ποσοστό παγοποίησης δόσεων στην ευρωζώνη. Μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου του 2020, το 55% των δανείων του ιδιωτικού τομέα είχε περιέλθει κάτω από το μορατόριουμ. Η υπέρμετρη χρήση του μέτρου αυτού έχει να κάνει και με τη δυστοκία του πολιτικού συστήματος να εισαγάγει το μέτρο των κρατικών εγγυήσεων, όπως αυτό έχει εφαρμοστεί από άλλες χώρες κράτη-μέλη. Το 2021 με το πέρας του μορατόριουμ στην αποπληρωμή δανείων, θα έρθουμε αντιμέτωποι με ένα νέο κύμα μη εξυπηρετούμενων δανείων. Αυτό αναμένεται να δημιουργήσει ένα περιβάλλον αυξημένου ρίσκου, ασκώντας πιέσεις στο χρηματοοικονομικό σύστημα της χώρας και ειδικότερα στις κεφαλαιοποιήσεις των τραπεζών. Όπως δήλωσαν τόσο ο υπουργός οικονομικών όσο και ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, η δημιουργία μιας «κακής τράπεζας» που θα αγοράσει τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια από τις τράπεζες είναι αναπόφευκτη και αναγκαία. Η μεγάλη πρόκληση για το 2021 θα είναι η εξεύρεση πόρων

χρηματοδότησης αυτού του εγχειρήματος. Δική μου ελπίδα είναι ότι, λαμβάνοντας υπόψη πως ολόκληρη η Ευρωζώνη θα έρθει αντιμέτωπη με προβλήματα μη εξυπηρετούμενων δανείων, θα διαβουλευθούμε έγκαιρα και καλοπροαίρετα με τις Ευρωπαϊκές Αρχές, διαμηνύοντας ότι είμαστε έτοιμοι να εφαρμόσουμε ένα σταθερό, ρεαλιστικό και ορθολογιστικό νομοθετικό πλαίσιο όσο αφορά το θέμα των εκποιήσεων. Επίσης, υπάρχει ανάγκη ενεργής εμπλοκής στα υπό εξέλιξη Ευρωπαϊκά προγράμματα που αποσκοπούν στην εναλλακτική χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

5.Ως γνωστό εν καιρώ οικονομικών δυσχερειών παρουσιάζονται και ευκαιρίες. Ποιες ευκαιρίες κατά την άποψη σας προέκυψαν από την πανδημία και πώς άλλαξε η οικονομική δραστηριότητα των επιχειρήσεων;

Κατά την περίοδο της πανδημίας, οι εταιρίες αναγκάστηκαν να επενδύσουν σε υποδομές ψηφιακής διακυβέρνησης, να εφαρμόσουν μοντέλα εξ αποστάσεως εργασίας και να προσαρμοστούν στην εποχή του ηλεκτρονικού εμπορίου. Έχουμε δει εταιρίες, ανάλογα με τον κλάδο φυσικά, που ήταν στρατηγικά προσαρμοσμένες σε αυτό το μοντέλο, όχι μόνο να διανύουν ανεπηρέαστες την περίοδο της πανδημίας αλλά να μεγαλώνουν σημαντικά τον κύκλο εργασιών τους και να εδραιώνουν τη θέση τους στην αγορά. Οι εταιρείες που είχαν τη διορατικότητα να επενδύσουν την τεχνολογία, θα είναι οι μεγάλοι κερδισμένοι της κρίσης. Όπως πολύ εύστοχα είπε ο Διευθύνων Σύμβουλος της Microsoft, “What we were going to think about in 2030 is probably going to be true in 2025. We have seen tremendous structural change...” Η πανδημία έχει αλλάξει τις κοινωνίες και έφερε πολύ μπροστά τη αποδοχή της τεχνολογίας, σε όλους ανεξαιρέτως τους κλάδους της οικονομίας, από την εκπαίδευση, το λιανικό εμπόριο, τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες μέχρι και την ψυχαγωγία. Όσες εταιρίες και οργανισμοί το έχουν αντιληφθεί αυτό θα έχουν την ευκαιρία να προσαρμοστούν και να προχωρήσουν.

6.Σε ποιους τομείς υστερεί η Κύπρος και θα μπορούσε να εκμεταλλευτεί είτε τη γεωγραφική της θέση ή τις υπάρχουσες υποδομές (πλεονεκτήματα) που διαθέτει για να δημιουργήσει είτε επενδυτικές ευκαιρίες είτε ευκαιρίες ανάπτυξης;

Όπως έχω αναφέρει και στο παρελθόν, η Κύπρος ποτέ δεν είχε ένα μακροχρόνια βιώσιμο οικονομικό μοντέλο. Η ανάπτυξη βασιζόταν σε βραχυπρόθεσμα μοντέλα, χωρίς μακροχρόνιο ορίζοντα. Μετά και από το άδοξο τέλος του κυπριακού επενδυτικού προγράμματος είναι αναγκαίο να εκπονηθεί ένα μακροχρόνια βιώσιμο μοντέλο, που να λαμβάνει υπόψη πιθανά συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας, όπως για παράδειγμα η ναυτιλία, ο ιατρικός τουρισμός, αλλά και η παροχή κινήτρων σε εταιρίες τεχνολογίας να επενδύσουν στο νησί. Η εκπόνηση ενός μακροχρόνιου και βιώσιμου οικονομικού μοντέλου είναι ο πιο υγιής τρόπος προσέλκυσης ξένων επενδύσεων. Η δημιουργία ενός τέτοιου μοντέλου, υπό την καθοδήγηση ενός ανεξάρτητου και αξιόπιστου διεθνούς οίκου, ενδεχομένως, να αποτελεί την μόνη εναλλακτική λύση. Ωστόσο, χρειάζεται να δοθεί πίστωση χρόνου στο συγκεκριμένο μοντέλο για να αποδώσει, αποφεύγοντας την προσδοκία για άμεση εισροή βραχυπρόθεσμων και μη επαναλαμβανόμενων επενδύσεων.

7.Θα μπορούσε η Κύπρος να αποτελέσει διεθνές κέντρο παροχής επενδυτικών υπηρεσιών; Ποια τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα της Κύπρου;

Αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, πρέπει να παραδεχτούμε ότι η Κύπρος ποτέ δεν αποτέλεσε διεθνές κέντρο παροχής επενδυτικών υπηρεσιών. Αυτό δεν έχει να κάνει τόσο με το μέγεθος της χώρας, όσο με την έλλειψη οράματος και μακροχρόνιου προγραμματισμού που ανάφερα προηγουμένως. Η Κύπρος είχε τις προϋποθέσεις να αναπτύξει χρηματοοικονομικές υπηρεσίες παρόμοιου τύπου με αυτές του Λουξεμβούργου και της Ιρλανδίας. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια η εικόνα γύρω από το χρηματοοικονομικό σύστημα της χώρας δεν ευνόησε τις συνθήκες. Χρειάζονται συντονισμένες ενέργειες από πολλούς φορείς για να ανακτήσει την αξιοπιστία της η χώρα και να φτάσει στο σημείο να αποτελέσει κέντρο παροχής επενδυτικών ή παρεπόμενων υπηρεσιών. Πρέπει να εξετάσουμε μοντέλα άλλων μικρών χωρών, όπως για παράδειγμα η Λιθουανία, και να εφαρμόσουμε μια μακροχρόνια στρατηγική.